

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор

 Галина ЗАПША

« 09 » 08 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана факультету економіки
та управління, доцент

 Тетяна МАІЦЄВИЧ

08. 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи, доцент

 Інна МАЛЕЦЬКА

08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОП 04 УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ
РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий (магістерський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 «Управління та адміністрування»

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

073 «Менеджмент»

(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Менеджмент

(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ

Факультет економіки та управління

(факультет, інститут)

Робоча програма освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Менеджмент» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Розробники:

Оксана МЕЛЬНИЧУК, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 1 від «09» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Галина ЗАПША

(підпис)

Гарант освітньої програми

Анатолій ЛІВІНСЬКИЙ

(підпис)

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (Магістри, 1 курс)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язковий	
Модулів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 год.		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 5	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
		18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
		іспит	іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40/80

для заочної форми навчання – 16/104

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент *«Управління стратегічним розвитком підприємства»* відноситься до складу обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Менеджмент» підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «Магістр».

Передумовами для вивчення освітнього компонента *«Управління стратегічним розвитком підприємства»* є формування у здобувачів компетентності у сфері економічної теорії, мікро та макроекономіки, менеджменту, маркетингу, управління персоналом, логістики.

Мета освітнього компонента *«Управління стратегічним розвитком підприємства»*: професійна підготовка кваліфікованих менеджерів з питань стратегічного управління організаціями за рахунок формування у них стратегічного мислення, набуття теоретичних знань з питань проведення стратегічного аналізу стану організації та її оточення, формування стратегічного бачення, місії і системи цілей сучасних організацій, розроблення стратегій та організації процесу їх реалізації.

Завдання освітнього компонента *«Управління стратегічним розвитком підприємства»*:

- розкриття основних понять теорії стратегічного управління підприємством;
- визначення сутності та методологічних основ стратегічного управління підприємством;
- вивчення теоретичних засад управління змінами, методів аналізу ресурсів і компетенцій підприємства;
- набуття навичок аналізу і розвитку організаційної структури і культури підприємства, впливу на агентів стратегічних змін на підприємстві.
- навчання здобувачів виявленню законів та закономірностей в процесі стратегічного управління підприємством, використання нормативно-правових документів в сфері управління підприємством.

У результаті вивчення **освітнього компонента** *«Управління стратегічним розвитком підприємства»* здобувач повинен

знати:

- місце та роль стратегічного управління в системі менеджменту;
- сутність та практичне значення стратегічного управління, сфери використання стратегічного управління;
- особливості використання стратегічного управління на підприємствах різних форм власності;
- технологію аналізу зовнішнього середовища та розробки стратегії розвитку організації;
- об'єктивні та суб'єктивні причини необхідності стратегічного планування та стратегічного управління;
- процес розробки стратегії в організації, концептуальні підходи до управління процесом стратегічних змін;

- методику переходу організації до стратегічних програм розвитку.

вміти:

- розробляти місію, цілі, стратегію та «стратегічний набір» організації;
- формулювати стратегічні завдання різного рівня на підприємстві;
- розробляти інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління;
- використовувати моделі, інструменти стратегічного управління стосовно організації в різних конкретних ситуаціях;
- застосовувати концептуальні положення стратегічного управління на практиці;
- проводити стратегічний аналіз стосовно організації;
- розробляти загальну та функціональну стратегію для організації;
- проводити SWOT-аналіз і вибирати базові стратегії для конкретних продуктів, що виробляє організація;
- виділяти стратегічні зміни в організації і ранжувати їх за пріоритетністю;
- визначати систему показників та здійснювати оцінювання ефективності стратегічного управління.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення **освітнього компонента** «Управління стратегічним розвитком підприємства» у здобувача формуються

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК): 2,3,5,6,7

- здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК2);
- навички використання інформаційно-комунікаційних технологій (ЗК3).
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК5);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК6);
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК7).

Фахові (спеціальні) компетентності: 1,2, 7,8,9,10, 12,13

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (СК1);
- здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани (СК2);
- здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість (СК7);

- здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом (СК 8);
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію (СК 9);
- здатність до управління організацією та її розвитком (СК10);
- здатність застосовувати сучасні концепції, методи та інструменти маркетингу в управлінні підприємствами та організаціями в умовах ринкового середовища (СК 12);
- здатність ідентифікувати існуючі проблеми функціонування аграрного бізнесу, визначати можливості для його розвитку з урахуванням ринкових трендів та пріоритетів аграрної політики (СК 13).

Програмні результати вивчення освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства»:1,2,3,4,5,6,12,15,16.

- критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах (ПРН1);
- ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення (ПРН2);
- проектувати ефективні системи управління організаціями (ПРН3);
- обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї (ПРН4);
- планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах (ПРН5);
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність (ПРН6);
- вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом) (ПРН12).
- здійснювати стратегічне та оперативне управління маркетинговою діяльністю підприємств і організацій в умовах ринкового середовища (ПРН 15).
- розробляти інноваційні моделі управління господарюючими суб'єктами агробізнесу, що спрямовані на посилення їх конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку аграрного сектора (ПРН 16).

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (Магістри, 1 курс)

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самостійна робота		лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління стратегічним розвитком підприємства								
Тема 1. Концептуальні засади теорії управління стратегічним розвитком підприємства	14	2	2	10	13	2	-	11
Тема 2. Стратегія розвитку підприємства: поняття, концепції та класифікація	15	4	2	9	13	2	-	11
Тема 3. Етапи формування стратегії розвитку. Місія та цілі підприємства	13	2	2	9	13	-	2	11
Тема 4. Стратегічне планування.	13	2	2	9	11	-	-	11
Разом за модулем I	55	10	8	37	50	4	2	44
Модуль 2								
Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз підприємства та обґрунтування стратегічних орієнтирів діяльності підприємства								
Тема 5. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства та базовий інструментарій його проведення	14	2	4	10	17	2	-	15
Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії розвитку підприємства	15	2	4	10	18	1	2	15
Тема 7. Стратегічний потенціал підприємства	13	2	2	13	17	-	2	15
Тема 8. Генерування стратегій та умови їх реалізації	13	2	4	10	18	1	2	15
Разом за модулем II	65	8	14	43	70	4	6	60
Усього годин	120	18	22	80	120	8	8	104

5.ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління стратегічним розвитком підприємства

Тема 1. Концептуальні засади теорії управління стратегічним розвитком підприємства

Основні складові концепції управління стратегічним розвитком підприємства; Поняття та складові стратегічного розвитку підприємства. Сутність управління стратегічним розвитком підприємства. Концептуальна модель процесу управління стратегічним розвитком підприємства. Сучасна парадигма управління стратегічним розвитком. Принципи управління стратегічним розвитком підприємства. Методологія стратегічного підходу до управління розвитком підприємства. Випадки виникнення необхідності в управлінні розвитком. Особливості сільськогосподарського виробництва, які впливають на стратегічний розвиток суб'єктів аграрного бізнесу. Управління стратегічним розвитком аграрних підприємств в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Тема 2. Стратегія розвитку підприємства: поняття, концепції та класифікація

Характерні риси стратегії розвитку підприємства. Структура стратегії розвитку. Підходи різних стратегічних шкіл до формування стратегій розвитку: школа дизайну, школа планування, школа позиціонування, школа підприємництва, когнітивна школа, школа навчання, школа влади, школа культури, школа зовнішнього середовища, школа конфігурації, школа ресурсів, здібностей і компетенцій, школа переваг материнства (школа корпоративної стратегії). Система стратегій управління підприємством. Еволюційно-кумулятивний підхід до вивчення розвитку. Стратегії аграрних підприємств на іноземних ринках.

Тема 3. Етапи формування стратегії розвитку. Місія та цілі підприємства.

Етапи процесу формування стратегії розвитку підприємства. Місія підприємства та правила її формулювання в процесі стратегічного управління підприємством. Значення місії для підприємства з орієнтацією на стратегічний розвиток. Класифікація стратегічних цілей. Побудова дерева стратегічних цілей. Визначення факторів, що впливають на вибір стратегічних цілей підприємств аграрного сектору. Формування системи стратегічних цілей і завдань підприємств аграрного сектору.

Альтернативні підходи стратегічних шкіл до формування стратегії підприємства. Сутність та принципи планування стратегій. Структура стратегічного плану та моделі стратегічного планування. Врахування специфіки

аграрного сектору при формулюванні місії і стратегічних цілей. Особливості та проблеми формування стратегії розвитку аграрних підприємств в умовах війни.

Тема 4. Стратегічне планування.

Принципи стратегічного планування. Значення стратегічного планування діяльності підприємства в умовах нестабільності зовнішнього оточення. Підходи до організації стратегічного планування у підприємстві. Процес стратегічного планування. Особливості стратегічного планування в аграрних підприємствах.

Характеристика етапу ціле утворення. Вибір місії та правила її формування. Значення місії для підприємства з орієнтацією на стратегічний розвиток. Девіз та кредо підприємства. Класифікація стратегічних цілей. Фактори, які впливають на вибір стратегічних цілей. Сфери встановлення стратегічних цілей підприємства. Врахування специфіки аграрного сектору при формулюванні місії і стратегічних цілей.

Змістовий модуль 2 Стратегічний аналіз середовища функціонування підприємства та обґрунтування стратегічних орієнтирів діяльності підприємства

Тема 5. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства та базовий інструментарій його проведення

Сутність та об'єкти стратегічного аналізу в процесі прийняття стратегічних рішень. Специфіка загального, галузевого, операційного та внутрішнього середовища підприємства. Типи зовнішнього середовища підприємства: змінне або нестабільне; вороже; різноманітне; технічно складне. Фактори впливу на нестабільність зовнішнього середовища.

Особливості стратегічного аналізу середовища підприємств виробничої та невиробничої сфер діяльності. Методи та моделі для проведення стратегічної діагностики середовища підприємства.

Наукові підходи до визначення ступеня нестабільності зовнішнього середовища. Ризики ринкового середовища та їх роль у стратегічному управлінні підприємством. Методи та показники оцінювання ризиків ринкового середовища підприємства.

Стратегічний аналіз галузевого середовища підприємства аграрного сектора. Особливості галузевого розвитку у часі. Модель життєвого циклу галузі. Визначення ключових факторів успіху (КФУ) підприємства залежно від специфіки галузевого середовища аграрного сектора.

Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії розвитку підприємства

Поняття «портфель підприємства» у стратегічному управлінні та мета його розробки. Сутність портфельної стратегії підприємства та її різновиди залежно від галузевої привабливості та організаційної сили підприємства. Використання методики адаптованої матриці БКГ в діяльності аграрних підприємств.

Стратегічна позиція підприємства та стратегічні зони господарювання (СЗГ): поняття та характеристика. Параметри, які характеризують стратегічну позицію підприємства та СЗГ. Ключові фактори успіху СЗГ: види та характеристика.

Стратегічна сегментація ринку в процесі управління стратегічною позицією підприємства. Визначення реальної та потенційної ємності ринку. Привабливість СЗГ та її оцінювання. Стратегічна гнучкість (зовнішня та внутрішня) та синергізм СЗГ. Використання матриць «Бостонської консультаційної групи», «МакКінзі», «Shell»-DPM, моделі ADL та інших для оцінювання стратегічної позиції підприємства та визначення стратегічно перспективних для нього напрямів розвитку/ дій на ринку. Особливості та проблеми використання матричних методів у діяльності аграрних підприємств.

Тема 7. Стратегічний потенціал підприємства

Поняття «стратегічний потенціал підприємства». Елементи стратегічного потенціалу підприємства та фактори впливу на його формування і розвиток. Методи та показники оцінювання стратегічного потенціалу підприємства. Розриви між стратегічними цілями та потенціалом підприємства.

Сутність, класифікація та основні характеристики конкурентних переваг підприємства. Ресурси та компетенції, як носії конкурентних переваг підприємства. Характеристика ключових компетенцій підприємства та методи їх ідентифікації. Основні способи (механізми) реконфігурації компетенцій підприємства.

Організаційні здатності як необхідна база розвитку ресурсів та компетенцій підприємства. Рутини, їх місце в організаційних процесах та способи трансформації. Технології формування та розвитку конкурентних переваг підприємства. Концепція ланцюга формування вартості (цінностей). Вплив змін у стратегічному потенціалі підприємства на розвиток та зміцнення його конкурентних переваг на ринку. Складові стратегічного потенціалу аграрних підприємств. Джерела формування стратегічних ресурсів аграрних підприємств в умовах війни.

Тема 8. Генерування стратегій та умови їх реалізації

Критерії вибору стратегічних альтернатив. Сутність збалансованої системи показників та її структурні елементи. Передумови розробки збалансованої системи показників діяльності. Цілі та показники функціонування кожної з чотирьох перспектив діяльності підприємства. Розробка стратегії компанії при використанні моделі збалансованої системи показників. Переваги і небезпеки впровадження збалансованої системи показників на вітчизняних підприємствах аграрного сектору. Збалансована система показників: підходи до її формування. Стратегічна карта розвитку підприємства. Взаємозв'язок стратегічних цілей окремих суб'єктів аграрного бізнесу в контексті стратегій розвитку на рівні області і держави.

Використання матричних моделей (І. Ансоффа, М. Портера та інших) у процесі генерування стратегій підприємства.

Стратегічний набір підприємства та вимоги до його формування. Поняття стратегічної прогалини. Специфічні напрями заповнення стратегічної прогалини.

Умови реалізації стратегії, пов'язані з управлінською структурою, організаційною культурою та персоналом підприємства. Створення корпоративної культури для підтримки стратегії підприємства. Мотивація персоналу в процесі реалізації стратегії.

5.2. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (курс лекцій) ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління стратегічним розвитком підприємства (10 год.)	
1.1	Тема 1. Концептуальні засади теорії стратегічного управління – 2 год. 1. Поняття та складові стратегічного розвитку підприємства. 2. Сутність управління стратегічним розвитком підприємства. 3. Концептуальна модель процесу управління стратегічним розвитком підприємства. 4. Сучасна парадигма управління стратегічним розвитком.
1.2	Тема 2. Стратегія розвитку підприємства: поняття, концепції та класифікація – 4 год. 1. Характерні риси стратегії розвитку підприємства. 2. Структура стратегії розвитку 3. Підходи різних стратегічних шкіл до формування стратегії розвитку
1.3	Тема 3. Етапи формування стратегії розвитку. Місія та цілі підприємства – 2 год. 1. Етапи процесу формування стратегії розвитку підприємства. 2. Місія підприємства та правила її формулювання в процесі стратегічного управління підприємством. 3. Класифікація стратегічних цілей. 4. Побудова дерева стратегічних цілей. 5. Визначення факторів, що впливають на вибір стратегічних цілей.
1.4	Тема 4. Стратегічне планування – 2 год. 1. Принципи стратегічного планування. 2. Значення стратегічного планування діяльності підприємства в умовах нестабільності зовнішнього оточення. 3. Підходи до організації стратегічного планування у підприємстві. 4. Процес стратегічного планування.
Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз середовища функціонування підприємства та обґрунтування стратегічних орієнтирів розвитку підприємства (8 год.)	
2.1	Тема 5. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства та базовий інструментарій його проведення - 2 год 1. Сутність та об'єкти стратегічного аналізу в процесі прийняття стратегічних рішень. 2. Специфіка загального, галузевого, операційного та внутрішнього середовища підприємства. 3. Типи зовнішнього середовища підприємства: змінне або нестабільне; вороже; різноманітне; технічно складне. 4. Фактори впливу на нестабільність зовнішнього середовища.

2.2	Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії розвитку підприємства – 2 год 1. Поняття "портфель підприємства" у стратегічному управлінні та мета його розробки. 2. Сутність портфельної стратегії підприємства та її різновиди залежно від галузевої привабливості та організаційної сили підприємства. 3. Стратегічна позиція підприємства та стратегічні зони господарювання (СЗГ); поняття та характеристика.
2.3	Тема 7. Стратегічний потенціал підприємства - 2 год 1. Поняття "стратегічний потенціал підприємства". Елементи стратегічного потенціалу підприємства та фактори впливу на його формування і розвиток. 2. Методи та показники оцінювання стратегічного потенціалу підприємства. 3. Особливості управління стратегічним потенціалом підприємств різних сфер економічної діяльності.
2.4	Тема 8. Генерування стратегій та умови їх реалізації – 2 год. 1. Критерії вибору стратегічних альтернатив. 2. Сутність збалансованої системи показників та її структурні елементи. 4. 3. Стратегічний набір підприємства та вимоги до його формування.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління стратегічним розвитком підприємства (4 год.)	
1.1	Тема 1. Концептуальні засади теорії стратегічного управління – 2 год. 1. Поняття та складові стратегічного розвитку підприємства. 2. Сутність управління стратегічним розвитком підприємства. 3. Концептуальна модель процесу управління стратегічним розвитком підприємства. 4. Сучасна парадигма управління стратегічним розвитком.
1.2	Тема 2. Стратегія розвитку підприємства: поняття, концепції та класифікація – 2 год. 1. Характерні риси стратегії розвитку підприємства. 2. Структура стратегії розвитку 3. Підходи різних стратегічних шкіл до формування стратегії розвитку
Змістовний модуль 2. Стратегічний аналіз середовища функціонування підприємства та обґрунтування стратегічних орієнтирів розвитку підприємства (4 год.)	
2.1	Тема 5. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства та базовий інструментарій його проведення - 2 год 1. Сутність та об'єкти стратегічного аналізу в процесі прийняття стратегічних рішень. 2. Специфіка загального, галузевого, операційного та внутрішнього середовища підприємства. 3. Типи зовнішнього середовища підприємства: змінне або нестабільне; вороже; різноманітне; технічно складне. 4. Фактори впливу на нестабільність зовнішнього середовища.
2.2	Тема 8. Генерування стратегій та умови їх реалізації – 2 год. 1. Критерії вибору стратегічних альтернатив. 2. Сутність збалансованої системи показників та її структурні елементи. 3. Стратегічний набір підприємства та вимоги до його формування.

5.3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Концептуальні засади теорії управління стратегічним розвитком підприємства	2	-
2	Тема 2. Стратегія розвитку підприємства: поняття, концепції та класифікація	2	-
3	Тема 3. Етапи формування стратегії розвитку. Місія та цілі підприємства	2	2
4	Тема 4. Стратегічне планування.	2	-
5	Тема 5. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства та базовий інструментарій його проведення	4	-
6	Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії розвитку підприємства	4	2
7	Тема 7. Стратегічний потенціал підприємства	2	2
8	Тема 8. Генерування стратегій та умови їх реалізації	2	2
	РАЗОМ	22	8

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Питання (тема)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Концептуальні засади теорії управління стратегічним розвитком підприємства	10	11
2	Тема 2. Стратегія розвитку підприємства: поняття, концепції та класифікація	9	11
3	Тема 3. Етапи формування стратегії розвитку. Місія та цілі підприємства	9	11
4	Тема 4. Стратегічне планування.	9	11
5	Тема 5. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства та базовий інструментарій його проведення	10	15
6	Тема 6. Матричні методи формування корпоративної стратегії розвитку підприємства	10	15
7	Тема 7. Стратегічний потенціал підприємства	13	15
8	Тема 8. Генерування стратегій та умови їх реалізації	10	15
	РАЗОМ	80	104

5.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою індивідуально-консультативної роботи викладача зі здобувачами, яка здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи.

Реферати індивідуальних завдань за вибором

1. Конкурентні стратегії аграрних підприємств в умовах динамічних змін ринкової кон'юнктури

2. Стратегічне управління конкурентоспроможністю сільськогосподарського підприємства.

3. Стратегічне управління конкурентоспроможністю продукції сільськогосподарського підприємства.

4. Система стратегічного управління персоналом та шляхи її удосконалення в аграрному підприємстві.
5. Стратегічне управління виробництвом продукції рослинництва в ...
6. Стратегічне управління виробництвом продукції тваринництва в
7. Стратегічне управління мотивацією персоналу сільськогосподарського підприємства
8. Товарна стратегія розвитку сільськогосподарського підприємства та шляхи її удосконалення.
9. Управління стратегічними змінами в діяльності аграрного підприємства
10. Стратегія ресурсозбереження аграрного підприємства.
11. Формування антикризової стратегії аграрного підприємства.
12. Формування та реалізація бізнес-стратегії розвитку організації в умовах невизначеності.
13. Виробнича стратегія аграрного підприємства (концентрації, спеціалізації та комбінування виробництва).
14. Формування та реалізація збутової стратегії аграрного підприємства в умовах війни.
15. Інвестиційна стратегія розвитку аграрного підприємства.
16. Інноваційна стратегія розвитку аграрного підприємства.
17. Інноваційна стратегія розвитку галузі рослинництва аграрного підприємства.
18. Інноваційна стратегія розвитку галузі тваринництва аграрного підприємства.
19. Кадрова стратегія розвитку аграрного підприємства.
20. Маркетингові стратегії розвитку сільськогосподарського підприємства.
21. Стратегія диверсифікації сільськогосподарського підприємства.
22. Стратегія диференціації сільськогосподарського підприємства.
23. Стратегія розвитку матеріально-технічної бази сільськогосподарського підприємства.
24. Стратегія розвитку аграрного підприємства на засадах концепції управління якістю.
25. Стратегія розвитку аграрного підприємства на засадах концепції безвідховного виробництва.
25. Стратегія управління якістю сільськогосподарської продукції.
26. Фінансова стратегія розвитку аграрного підприємства в умовах кризових ситуацій.
27. Цінова стратегія розвитку аграрного підприємства.
28. Стратегія управління земельними ресурсами аграрного підприємства
29. Стратегія розвитку виноградарства та виноробства в аграрному підприємстві
30. Стратегічне управління розвитком стартапів в діяльності аграрних підприємств.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – це способи спільної роботи викладача і здобувачів, спрямовані на засвоєння здобувачами теоретичних знань, придбання практичних навичок і умінь, розвиток у них пізнавальних здібностей, формування високих моральних, ділових та професійних якостей.

При проведенні лекційних, практичних та семінарських занять з ОК *«Управління стратегічним розвитком підприємства»* застосовують такі методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, бесіда (евристична, репродуктивна, вступна, підсумкова), інструктаж (вступний, поточний, підсумковий), інноваційні (методи презентацій, робота в групах з використанням дошки повідомлень в ZOOM, робота в залах в ZOOM, використання Google документа для виконання завдань), мозковий штурм, наочні (ілюстрація, демонстрація, відеодемонстрація, спостереження) та практичні методи (практична робота, вправи і завдання (усні, тренувальні, графічні, підготовчі,) навчання.

Викладання ОК здійснюється у формі читання лекцій, проведення практичних занять, семінарів. Передбачається участь здобувачів у теоретичних конференціях, виступах з доповідями. Важливим елементом навчання є самостійна робота та виконання індивідуального навчально-практичного завдання (ІНПЗ).

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій. Вивчення лекційного матеріалу дасть змогу студентам придбати теоретичні знання з проблем стратегічного управління, розуміння сутності основних категорій і понять, концепцій стратегічного управління.

- участі в практичних заняттях. Вирішення практичних завдань формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань та передбачає рішення задач, розгляд ситуацій з проблем стратегічного аналізу, стратегічного планування, реалізації стратегій на підприємствах;

- отримання консультації. Під час консультацій здобувачі отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітнього компонента;

- виконання самостійної роботи. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України з питань законодавчого регулювання процесів формування стратегій розвитку підприємствами аграрного сектору;

- виконання здобувачами індивідуальних завдань з актуальних проблем в сфері стратегічного управління. Індивідуальне навчально-практичне завдання має на меті узагальнення, поглиблення та закріплення знань, які здобувачі одержують у процесі навчання, а також є формою реалізації творчих можливостей здобувачів;

- проведення підсумкового контрольного випробування.

Таблиця 1 Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах	Проблемно-орієнтоване навчання (case-study реальних підприємств у період воєнних дій); Аналітичні семінари з використанням моделей PESTEL, SWOT, VRIO, BSC; Робота з науковими джерелами (аналіз сучасних підходів стратегічного менеджменту); Індивідуальні дослідницькі завдання з моделювання сценаріїв розвитку підприємства.
ПРН 2 Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення	Метод ситуаційного аналізу (розбір кризових сценаріїв у сільськогосподарських підприємствах); Робота в групах із формуванням альтернативних стратегій вирішення проблем; Метод мозкового штурму та фасилітованих дискусій.
ПРН 3 Проектувати ефективні системи управління організаціями	Проектно-орієнтоване навчання (розробка моделі системи стратегічного управління для конкретного підприємства); Моделювання організаційних структур управління; Кейс-завдання щодо побудови системи стратегічного контролю.
ПРН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї	Метод проектного навчання (розробка бізнес- або інноваційного проекту в агросфері); Розгляд ситуаційних завдань із використанням методів стратегічного аналізу та матричних методів для вибору стратегічних альтернатив розвитку підприємства.
ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах	Робота з матрицями стратегічного планування (BCG, McKinsey, ADL); Навчальні тренінги зі стратегічного прогнозування; Практичні заняття з формування системи цілей (SMART, KPI).
ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність	Симуляції управлінських рішень в умовах воєнного ризику; Етичні дебати щодо соціальної відповідальності бізнесу; Аналіз реальних кейсів українських підприємств у кризових умовах.
ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)	Рольові ігри «Командне прийняття рішень», «Розподіл повноважень у команді»; Моделювання системи корпоративного управління; Тренінги з лідерства та управління персоналом; Аналіз моделей поведінки менеджера-лідера.
ПРН 15. Здійснювати стратегічне та оперативне управління маркетинговою діяльністю підприємств і організацій в умовах ринкового середовища	Кейс-завдання «Стратегія виходу на нові ринки збуту»; Ігрове моделювання конкурентної стратегії підприємства; Аналіз стратегічних маркетингових KPI; Практикум із побудови карти позиціонування аграрного бренду.
ПРН 16. Розробляти інноваційні моделі управління господарюючими суб'єктами агробізнесу, що спрямовані на посилення їх конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку аграрного сектора	Проектна робота з формування ESG-стратегії агропідприємства; (реалізується через написання курсових робіт за матеріалами реально існуючих підприємств). Аналіз інноваційних бізнес-моделей (AgroTech, Green Farming); Групові презентації про цифрову трансформацію агробізнесу;

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року.

Реалізація основних завдань оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Університеті досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Поточний контроль з освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства» - це оцінка роботи здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторних занять (лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття) та самостійної роботи, яка відображає навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу освітнього компонента. Форму проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач.

Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації, реферати; експрес-тестування (табл. 2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля може сягати 45.

Змістовний модуль (модуль) - запланована сукупність тем, що реалізується відповідними формами навчального процесу та підлягає модульному контролю.

Таблиця 2 – Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 45					
Тема 1	4	4	2	1	11
Тема 2	4	4	2	1	11
Тема 3	4	4	2	1	11
Тема 4	4	4	3	1	12
ПК за змістовний модуль 2 - 45					
Тема 5	4	4	2	1	11
Тема 6	4	4	2	1	11
Тема 7	4	4	2	1	11
Тема 8	4	4	3	1	12

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.

Модульний контроль (МК) успішності здобувачів вищої освіти з освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці

кожного з двох змістовних модулів у формі контрольної роботи, яка складається з теоретичної і практичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE або письмове розкриття сутності розроблених питань з освітнього компонента. Практична частина – рішення задачі, або розв’язання проблемної ситуації. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу може сягати 45.

Основні завдання модульного контролю полягають у підвищенні мотивації здобувачів вищої освіти до опанування навчального матеріалу, активізації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів вищої освіти упродовж семестру, а також в удосконаленні рівня організації освітнього процесу в Університеті. За результатами *поточного і модульного* контролю виводиться бал за змістовний модуль (Бзм) як сума балів поточного і модульного контролів: $Бзм = ПК + МК$.

Модульний контроль проводиться за розкладом аудиторних занять у формі за рішенням кафедри. До модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали індивідуальний навчальний план, тобто передбачені в конкретному змістовому модулі всі види навчальної роботи. Бал за модуль розраховується з урахуванням балів за поточний контроль і модульну контрольну роботу.

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання, відповідно до графіку відпрацювань, затвердженого кафедрою менеджменту.

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3 – Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль				Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні від повіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести			
4	4	3 (2)	1	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
3	3	3 (2)	0,75	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
2	2	1	0,5	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-1	0-1	0-0,5	0-0,25	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль – інтегроване оцінювання результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на окремих його завершених етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС, яке включає семестровий контроль та атестацію здобувача. *Підсумковий контроль* з освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства» проводиться у формі іспиту.

Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів (табл.5): модульний контроль – до 90 балів; бал за відвідування занять – до 5 балів; бал за додаткові види робіт з вивчення освітнього компонента до 5 балів.

Таблиця 4 – Оцінювання освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства»

Бал за змістовні модулі (БЗМ)										Сума
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)								Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього -0-5)	
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль - 45				Змістовний модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль - 45				0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
11	11	11	12	11	11	11	12			
Модульний контроль (МК 1)- 45				Модульний контроль (МК 2)- 45						
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1				Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2						
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) : 2										

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

З метою підвищення мотивації до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання за відповідним освітнім рівнем вищої освіти, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок; систематизації знань та активне їх засвоєння упродовж навчального року; подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань в Університеті передбачена накопичувальна система оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

За накопичувальною системою (табл. 5) підсумкова оцінка в балах з освітнього компонента розраховується як сума балів отриманих здобувачем вищої освіти за змістовні модулі, відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.і., доповідь на

науковій студентській конференції, призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, виконання індивідуального завдання, тощо).

Кількість балів, що може отримати здобувач вищої освіти за змістовний модуль, може бути різною і встановлюватися для кожного змістового модуля (в залежності від значимості змістового модуля) з урахуванням того, що підсумкова оцінка не може перевищувати 90 балів. Розрахунок балів за поточний контроль та заохочувальні види робіт визначаються кафедрою та робочою програмою.

Таблиця 5 – Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка «Стратег»
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти, що відповідають тематиці освітнього компонента «Управління стратегічним

розвитком підприємства» (короткотривалі курси, вебінари, майстер-класи, воркшопи, конференції, круглі столи, тренінги або інші освітні заходи), спрямовані на розширення знань та практичних навичок у сфері управління стратегічним розвитком оцінюється у межах визначеної кількості балів за відповідною темою.

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання та компетентності. Здобувач освіти представляє результати участі у заході під час практичного чи індивідуального заняття.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять та виконаних кожним здобувачем індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання складається в розрахункових ситуацій, які слід виконати за матеріалами конкретного підприємства. Індивідуальне завдання оцінюється за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі екзамену проводиться в період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться у формі складання тестів на платформі MOODLE. Здобувачу надається 100 питань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положенням щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2023 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

Таблиця 7 Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент». 2024. 26 с.
2. Силабус освітнього компонента.
3. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з освітнього компонента «Управління стратегічним розвитком підприємства» для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент» другого рівня вищої освіти «Магістр». Укладач: Мельничук О.І. Одеса: ОДАУ, 2024. 38 с.
4. Фонд тестових завдань
5. Візуальне супроводження освітнього компонента (слайди).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Артеменко Л. П. Стратегічне управління: конспект лекцій. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 342 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/ef891df5-5b44-4627-90bf-6bcb93d085e8>
2. Деміхов О.І., Дегтерьова І.О. Стратегічне управління та управління змінами : конспект лекцій. Київ : ННІМП УМО. 2023. 128 с.
3. Джон Дорр, Володимир Савчук, Кріс Бредлі, Мартін Гірт, Свен Сміт. Мір'яй важливе. Менеджмент в умовах невизначеності. Стратегія за межами «хокейної ключки» (комплект із 3 книг). Вид-во «Лабораторія». 2024. 1088 с.
4. Довгань Л.Є., Артеменко Л., Каракай Ю. Стратегічне управління. Навч. посібник рекомендований МОН України. Київ: ЦУЛ., 2019. 440 с.
5. Дикань В., Зубенко В., Токмакова І., Маковоз О, Шраменко О. Стратегічне управління. Київ: ЦУЛ. 2020. 272 с.
6. Стратегічний менеджмент. / М.П. Бутко, М.Ю. Дітковська, С.М. Задорожна, Н.В. Іванова, І.М. Олійченко, Л.Д. Оліфіренко, Т.В. Пепа, С.В. Повна, Ю.В. Шабардіна, О.М. Шевченко. Вид-во: Київ: ЦУЛ., 2021. 376 с.
7. Скибіцька Л.І. Стратегічне управління корпораціями. Вид-во: Київ: ЦУЛ., 2019. 480 с.
8. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент: підручник; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків: ХНУВС. 2021. 208 с.

Додаткова

1. Брінь П. В., Голтвянська Ю. В. Стратегія розвитку підприємства: сутність та класифікація. *Підприємництво та інновації*. 2021. Випуск 21. С. 31-34. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/21.5>
2. Гладкова А. Стратегічний розвиток підприємства в умовах глобальної конкуренції. *Економіка і організація управління*. 2019. №4 (36). URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/7776>

3. Гуткевич С. О., Шендерівська Л. П. Управління розвитком поліграфічних підприємств. *Інтелект XXI*. 2018. № 6. С. 142-148.: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/int>
4. Демченко Д. М., Петухова О.М. Управління стратегічним розвитком підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_1_23.
5. Завідна, Л. Концепція управління стратегічним розвитком підприємства готельного господарства. *Економічний простір*, 2020. Вип. 153, С. 51-55. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/153-9>
6. Левіна-Костюк М.О., **Мельничук О.І.**, Телічко Н.О. Методи прийняття управлінських рішень в умовах недостатньої інформації *Економіка та суспільство*. 2022. №43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/index> (дата виходу випуску 31.10.22)
7. Лівінський, А., **Мельничук, О.**, Петренко, О. Макроекономічні та інституціональні аспекти моделі розвитку аграрного підприємництва. *Трансформаційна економіка*, 2024. №2 (07), С. 130-135. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-20>.
8. **Мельничук О.І.**, Левіна-Костюк М.О., Телічко Н.А., Ажаман І.А. Управління якістю як фактор забезпечення конкурентоспроможності агропродовольчої продукції на зовнішньому ринку. *Агросвіт*. 2023. №12. С.29-36 <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/1656>
9. **Мельничук О.І.**, Ажаман І.А. Організаційні рівні формування стратегій в аграрних підприємствах. *Аграрний вісник Причорномор'я*. Одеса. 2017. Випуск 86. С. 130-137.
10. **Мельничук О.І.**, Лопотан Л.В., Гінгін Л.П. Прикладні аспекти формування товарно-продуктових стратегій аграрних підприємств. *Аграрний вісник Причорномор'я*. Одеса. 2018. Випуск 89. С. 69-77.
11. Петухова О. М., Демченко Д.М. Управління стратегічним розвитком підприємства. *Ефективна економіка*. 2017. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5388>
12. Пилипенко О. В. Стратегічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 350 с.
13. Савченко С. М., Нікітін В. Г Сутність та принципи стратегічного управління ефективністю діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.2.92>.
14. **Сазонова С. В.** Управління стратегічним розвитком телекомунікаційних підприємств у сучасних умовах. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. №4. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1681>
15. Федюнін С.А., Плевако Н.О., Філоненко М. Ю. Управління стратегічним розвитком підприємства. *«Економіка. Менеджмент. Бізнес»*. 2020. № 3(33). С.45-49.
16. Шендерівська Л. П., Батир А. О. Управління стратегічним розвитком малого підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1936/1864>

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.rada.gov.ua - Верховна Рада України
2. www.kmu.gov.ua - Кабінет Міністрів України
3. www.nau.kiev.ua - Нормативні акти України
4. <http://www.odnb.odessa.ua/> - Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> - адрес пошукової сторінки реферативних матеріалів Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського